

نظریه‌ها و اصول و مبانی مدیریت و سازمان
با رویکردی تحقیقی در منابع و متون مدیریت اسلامی

تألیف: علی شیر- رضایی میرقاید

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مسجد سلیمان .
مدرس و متخصص بیماریهای شغلی مدیریت (سازمان و اجتماع) .
مؤلف کتب تخصصی و فوق تخصصی زبان انگلیسی مدیریت و حسابداری .

انتشارات معتبر

۱۳۹۱

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور : رضایی میرقاید، علی شیر، ۱۳۳۲ -
نظریه و اصول و مبانی مدیریت و سازمان با رویکردی تحقیقی در منابع و
متون مدیریت اسلامی / تألیف علی شیر رضایی میرقاید.

مشخصات نشر : اهواز: معتبر، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری : ۲۰۰ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۶۶۹-۰۶-۹
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
موضوع : مدیریت
موضوع : مدیریت (اسلام)
موضوع : رفتار سازمانی -- مدیریت
موضوع : مدیریت -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع : مدیریت (اسلام) -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع : رفتار سازمانی -- مدیریت -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
رده بندی کنگره : ۳۷۵ / ۶۲۴۳۰۳ ۱۳۹۱
رده بندی دیویی : ۶۵۸
شماره کتابشناسی ملی : ۲۸۱۲۸۲۰

اهواز: چهارراه نادری، اول خیابان شهید سراج (منوچهری) شماره ۳۲
مؤسسه فرهنگی هنری آداب
تلفن: ۰۶۱۱-۲۲۱۱۳۶۸ فاکس: ۰۶۱۱-۲۲۲۵۴۹۶
پست الکترونیکی: Moatabar_alavi@yahoo.com

نام کتاب: نظریه‌ها و اصول و مبانی مدیریت و سازمان
با رویکردی تحقیقی در منابع و متون مدیریت اسلامی
نوشته: علی شیر - رضایی میرقاید

ناشر: انتشارات معتبر (وابسته به مؤسسه فرهنگی هنری آداب)
شمارگان: ۱۰۰۰

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۱

لیتوگرافی / چاپ / صحافی: چاپ جنوب اهواز ۵۵۳۷۵۲۶

ناظر چاپ: سیدعبدالمجید علوی شوشتری

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۷۰-۰۶-۹

قیمت: ۶۰۰۰۰ ریال

ارتباط با مؤلف :

Rezaeemirghaheed@yahoo.com

۰۹۱۶۸۱۰۴۶۷۷

پیشگفتار:

تغییرات و تحولات شگرف و خارق العاده و زاید الوصفی که بالاخص در چند دهه اخیر در تمامی سطوح جوامع بین المللی بوقوع پیوسته، لزوم هماهنگی های هر چه بیشتری را در چارچوب کهنه مدیریت عمومی کاملاً مشخص و قطعی جلوه می نماید و در این راستا بالطبع، تعین معیارها و استانداردهای نوینی که منطبق با این دگرگونی و تغییرات بوده و بتواند مسایل و معضلات جوامع نوین را تجزیه و تحلیل و حل و فصل و مرتفع نماید، بسیار پر اهمیت و اساسی خواهد بود.

امروزه، تکوین مناسبات عینی مدیریت و اداره سازمان در سطح خرد و کلان به گزینش و انتخاب ابزار و اهرمها و ملاک های بستگی دارد که این ابزار هر کدام بنوعی قادر خواهند بود بسیاری از اصول و قواعد و عناصر و وظایف مدیریت را در قالب اداره امور سازمان بررسی و حلای نمود. تا به بنیادهای بشر به یک جامعه آرمانی و سرشار از تحول و انگیزش های مثبت که همواره در طول تاریخ جزو آرزوهای بزرگ وی بوده، دست یابد.

کتاب حاضر با امعان به موارد بالا، و با در نظر گرفتن فرایند تحقق مدیریت بهینه و تأثیر گذار براساس اصول انسان ساز مدیریت اسلامی تدوین گردیده و ضمن تشریح مبانی سازمان و مدیریت و تطبیق معیارهای ارزشی دین مبین اسلام، قادر خواهد بود علاقمندان به این رشته مدون و هدفمند را که جویای شناختی ویژه و تازه از برآیند تکنیک های اجرایی و عملی مدیریت می باشند، رهنمون سازد.

در این کتاب، در بدو امر، مناسبات مدیریت اسلامی که لازمه هر نوع عملکرد عینی و اجرایی در سازمان می باشد تفسیر گردیده، سپس متون تخصصی و فوق تخصصی مدیریت با سبکی ویژه و نوین و مفهومی جهت استحضار اساتید و دانشجویان و سایر افراد ذی ربط به رشته تحریر در آمده است. در پایان با عنایت به کاربردی بودن این متون، تعداد ۱۸۰۰ تست چهار جوابی مفهومی جهت تسلط هر چه بیشتر علاقمندان، با اعلام جواب های صحیح، تقدیم حضور شده است.

همچنین با توجه به سالها تحقیق و تدریس و پژوهش اینجانب، در این کتاب سعی وافر گردیده که تمامی نیازمندی‌های داوطلبان کنکور کارشناسی ارشد و دکترای رشته مدیریت از ابعاد تخصصی و عمومی به صورتی ویژه و کاربردی در این کتاب مطرح شود، تا بدینوسیله گامی دیگر در ارتباط با بهینه سازی تشریح معلومات فنی - تخصصی این رشته، برداشته شود.

با توجه به اینکه تکنیک‌ها و پرسش‌ها و پاسخها و نقطه نظرات رشته مدیریت (با رویکرد اسلامی) که در کتاب مزبور به رشته تحریر در آمده مطابق با سرفصل‌ها و تازه‌ترین متون تخصصی در سطح دانشگاه‌های داخل و خارج از کشور می‌باشد لذا در یک بررسی کلی می‌توان با افتخار تمام معروض داشت که این کتاب، در درجه برتری از علم و دانش و بهم و شناخت مدیریت، دریچه نوینی از آخرین روش‌های تحقیقات علمی در مدیریت سازمان و اجتماع را فرا روی قشر عظیمی از متقاضیان و علاقمندان و دانش‌پژوهان قرار دهد.

در پایان جا دارد از مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی واحد مسجدسلیمان جناب آقای مهندس داودی ریاست، و نیز جناب آقای ملک محمدی و معاونت‌های محترم و نیز اساتید بزرگوار آقایان: دکتر مهرداد افشاری و مولایی، رشیدی، بابادی، بهزادی‌فر، عسکری، بقالایی، سید احمدی، سرقلی، ورناصری، عسکری، و نیز اساتید گرانقدر دانشگاه صنعت نفت جناب آقای دکتر راشد، آقایان دکتر حاج گیم اهوازی، دکتر شهبازی، دکتر مسلمی، دکتر مقدسی، دکتر بهبهانی، دکتر خوشبخت، دکتر حبیب‌نیا و مهندس حاج ذکوی و مهندس زمانزاده و حاج قنبری و باجی و جعفری و ابوالقاسم فرد که همواره اینجانب را در راه گسترش و توسعه علم مدیریت همراهی فرموده‌اند، صمیمانه قدردانی و سپاسگزاری نمایم.

ضمناً شایسته است از زحمات بی‌دریغ پرسنل محترم خدمات کتابخانه‌ای پاپیروس بالاخص جناب آقای احمدی، سرکار خانم حیدریان - که سالهاست با تشریک مساعی خویش مرا در امر خطیر تهیه کتب علمی یاری رسانده‌اند تشکر نمایم.

ومن ... التوفیق.

علی شیر - رضایی میرقاید

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۳	پیشگفتار:
فصل اول: مدیریت اسلامی	
۱۵	مقدمه مدیریت اسلامی
۱۸	اصول و مبانی مدیریت اسلامی - ولایت و رهبری
۲۱	مبانی و معیارهای برنامه‌ریزی
۲۲	سازماندهی در مدیریت (سازمان و اجتماع)
۲۵	مدیریت زمان
۲۶	کنترل در امور
۲۸	انگیزش در کار و فعالیت‌ها و وظایف محوله
۳۰	مشورت در اسلام و معیارهای ویژه آن
فصل دوم: مراحل و روند تکوین نظریه‌های سازمان و مدیریت	
۳۵	مراحل و روند تکوین نظریه‌های سازمان و مدیریت
۳۷	نظریات مقدماتی مرتبط با مدیریت
۳۸	نظریه‌پردازان دوره کلاسیک
۴۱	بوروکراسی ماکس وبر
۴۲	نظریات علمای عصر نئوکلاسیک
۴۵	سیر تکوین تئوریهای مدیریت
۴۶	مکتب سیستمی سازمان یا نهضت نوین مدیریت
۴۹	نکات کلیدی در ارتباط با تئوریهای مدیریت

فصل سوم: اصول سازماندهی

۵۷	 اصول سازماندهی
۵۷	 مبانی تقسیم‌بندی سازمان بر مبنای نوع تولید یا عملیات
۵۸	 سازمان بر مبنای منطقه جغرافیایی عملیات
۵۹	 سازمان بر مبنای مشتری یا ارباب رجوع (خریداران کالا)
۶۰	 طبقه‌بندی سازمان بر مبنای وظیفه یا هدف - نوع عملیات یا تخصص
۶۲	 طبقه‌بندی بر حسب جریان عمل یا فرایند
۶۲	 سازمان ماتریسی (حزانه‌ای - شبکه‌ای - پروژه‌ای)
۶۳	 سازمان ویژه یا ادو در اسی
۶۳	 نکات کلیدی در ارتباط با سازماندهی

فصل چهارم: خلاقیت و نوآوری در سازمان

۷۱	 تعریف کلی و عام خلاقیت
۷۱	 تشکیل اجرایی نمودن خلاقیت در سازمان‌ها
۷۵	 توجه به ساختار طبیعی و طبیعت گرایانه
۷۵	 شیوه ایجاد ارتباط اجباری
۷۵	 تلفیق نامتجانس‌ها یا گردش تخیلی یا هم‌اندیشی غیر مستقیم
۷۷	 روش تجزیه و تحلیل مورفولوژیک - لیست خصوصیات - ریح‌شناسانه
۷۷	 راه‌حل جویی قیاسی مستقیم یا طوفان مغزی یا تحرک مغزی
۷۸	 ثبت وقایع در هنگام بروز آن - یادداشت برداری
۷۹	 جابجایی موقعیت‌ها و اهداف
۷۹	 انتخاب زمان و مکان مناسب برای بروز خلاقیت
۸۰	 شیوه گروه اسمی یا روش هم‌اندیشی رقابتی مستقیم
۸۱	 استفاده از رویدادهای غیرمنتظره (پیش‌بینی نشده)
۸۱	 روش تفکر موازی و راههای تحقق آن

۸۲.....	تجزیه و تحلیل داده‌ها و باز داده‌ها.
۸۳.....	روش ارتباط اجباری یا تحلیل شبکه.
۸۳.....	بررسی سوابق سازمان و تولید خلاقیت و نوآوری از طریق مطالعه نامه‌ها و گزارشات اداری.
۸۴.....	سوالات و پرسش‌های ایده برانگیز.
۸۵.....	نظریه تغییر شکل در وضع جاری.
۸۵.....	آراء و نظرات اندیشمندان در ارتباط با خلاقیت و اندیشه‌های نوین (انواع اندیشیدن)...
۸۶.....	نکات کلیدی در ارتباط با خلاقیت و نوآوری در سازمان.

فصل پنجم: برنامه ریزی

۹۱.....	مقدمه و تعریف.
۹۳.....	ویژگی‌ها و خصوصیات برنامه‌ریزی جامع.
۹۵.....	انواع برنامه‌ریزی‌ها در سطوح کلی...
۹۵.....	برنامه‌ریزی استراتژیک.
۹۷.....	برنامه‌ریزی عملیاتی یا اجرایی یا تاکتیکی.
۹۸.....	مراحل اجرای برنامه‌ریزی عملیاتی - اجرایی - تاکتیکی.
۹۹.....	برنامه‌ریزی‌های مدیریت‌های سازمان (تخصصی - مرتبط با وظایف مدیریت در سازمان).
۱۰۰.....	مراحل و مواردی که در تحقق یک برنامه‌ریزی بهینه و کارساز می‌باید مراعات شوند.
۱۰۳.....	بررسی و پیش‌بینی عملیات.
۱۰۴.....	امتیازات و محاسن و محدودیت‌های برنامه‌ریزی.
۱۰۶.....	تکنیک‌ها و فنون و روشهای برنامه‌ریزی - روشهای کنترل زمانی.
۱۰۶.....	مدل نمودار پایان‌نمای گانت.
۱۰۷.....	مدل برنامه‌ریزی شبکه.
۱۰۸.....	موارد مرتبط با نحوه تنظیم و ترسیم شبکه (نمودار ترسیمی شبکه و پروژه).
۱۱۰.....	روش پرت (فن ارزیابی و تجدیدنظر در برنامه).
۱۱۱.....	روش یافتن مسیر بحرانی.

- اهداف و نقش برنامه‌ریزی در فرایند تکوین برنامه‌ها..... ۱۱۲
- روش بودجه‌بندی طرح و برنامه (نظامهای برنامه‌ریزی، بودجه‌ریزی و طرح‌ریزی)..... ۱۱۴
- بیان اصول عمده در تعاریف برنامه‌ریزی استثنایی براساس هدف و نتایج و برنامه‌ریزی براساس اصل اقتضایی..... ۱۱۵
- برنامه‌ریزی براساس اقتضاء و مدیریت اقتضایی..... ۱۱۶
- برنامه‌ریزی بر مبنای اهداف و نتایج..... ۱۱۷
- ترکیب اهداف فردی و سازمانی..... ۱۱۷
- نکات کلیدی در ارتباط با تفاهیم اساسی اصل برنامه‌ریزی در مدیریت..... ۱۱۸

فصل ششم: ارتباطات

- مقدمه و تعریف..... ۱۲۷
- انواع ارتباطات..... ۱۲۸
- موانع کلی در خصوص عدم تحقق و اجرای یک ارتباط کامل و روشهای بهبود آن..... ۱۳۹
- شبکه‌های رسمی و غیررسمی ارتباطات..... ۱۲۹
- ارتباطات در ساختار رسمی سازمان..... ۱۲۹
- سیستم ارتباط غیررسمی (ارتباطات درخت انگوری)..... ۱۳۰
- نکات کلیدی در ارتباط با مبحث ارتباطات در سازمان..... ۱۳۳

فصل هفتم: کنترل در سازمان

- مقدمه..... ۱۴۱
- انواع کنترل و تعاریف مرتبط با آن..... ۱۴۲
- کنترل پیش‌نگر یا آینده‌نگر یا پیش‌برنده یا هدایت کننده..... ۱۴۳
- کنترل گذشته نگر..... ۱۴۴
- کنترل حال‌نگر..... ۱۴۴
- خصوصیات و ویژگی‌های کنترل مؤثر..... ۱۴۵
- نکات کلیدی در ارتباط با کنترل مؤثر در سازمان..... ۱۴۷

فصل هشتم: تصمیم‌گیری و مسایل مرتبط با آن

- تصمیم‌گیری و مسایل مرتبط با آن..... ۱۵۱
- مراحل ششگانه فرایند تصمیم‌گیری..... ۱۵۲
- ویژگی‌های تصمیم‌گیری در شرایط معمول و جاری..... ۱۵۲
- روشهای مختلف شناخت و تشخیص مساله و مشکل در سازمان..... ۱۵۳
- مدلها و تاثیر آنها در روند شکل‌گیری خط‌مشی‌ها و اخذ تصمیمات بهینه..... ۱۵۴
- شرایط و موقعیت‌های تصمیم‌گیری..... ۱۵۴
- روشهای اصلی کمّی و مقداری در تجزیه و تحلیل راه‌حلهای..... ۱۵۶
- روش تجزیه و تحلیل نقطه‌تغییر..... ۱۵۶
- تحقیق در عملیات..... ۱۵۷
- تصمیم‌گیری مؤثر و تصمیم‌گیری کارا و عقلایی بودن تصمیم‌گیری..... ۱۵۷
- فرایند اخذ تصمیم و اجرا و مختصات مرتبط با آن..... ۱۵۸
- تصمیمات مدون و انواع آنها..... ۱۵۸
- درخت تصمیم‌گیری..... ۱۶۰
- نکات کلیدی مرتبط با تصمیم‌گیری..... ۱۶۰

فصل نهم: انگیزش

- تئوریهای انگیزش از دیدگاه تاریخی..... ۱۶۶
- دیدگاه سیستمی و نظریات پورتر و مایلز..... ۱۶۷
- طبقه‌بندی تئوریهای انگیزش و نظریات معاصر انگیزش..... ۱۶۷
- تئوریهای محتوایی..... ۱۶۷
- نظریه سلسله مراتب نیازهای ابراهام مازلو..... ۱۶۷
- نظریه دوجنبه‌ای - دوساحتی - انسان یا تئوری Y, X ۱۶۹
- تئوری نیازهای زیستی، تعلق و رشد..... ۱۷۰
- نظریه انگیزش موفقیت دیوید مک‌کللند..... ۱۷۱

۱۷۱	نظریه دو عاملی هرزیبرگ.
۱۷۲	تئوری نیازهای آشکار هنری ماری.
۶۷۲	تئوریهای فرایندی انتظار در انگیزش.
۱۰۷۲	تئوری برابری.
۱۷۳	نظریه فرایندی اسناد.
۱۷۳	نظریه شرطی کردن عوامل یا تقویت.
۱۷۴	نکات عمده و کلیدی انگیزش.

فصل دهم: استرس بیماری هولناک سازمان و مدیریت اجتماعی

۱۸۱	مقدمه.
۱۸۵	عوامل مؤثر در ایجاد استرس.
۱۸۵	عوامل محیطی.
۱۸۵	عوامل سازمانی.
۱۸۶	عوامل فردی.
۱۸۷	دلایل اصلی ایجاد استرس مضر در میان مدیران.
۱۹۰	موارد و عوامل ایجادکننده استرس خارج از سازمان.
۱۹۰	نشانه‌ها و علائم استرس.
۱۹۲	شیوه‌ها و راه‌حل‌های عمده مدیریت بحران برای مقابله با انواع استرس.

ضمیمه شماره (۱)

۱۹۵	پنج‌ج‌ه‌ جو- هری.
-----	-------------------

ضمیمه شماره (۲)

تعاریفی از اهداف و راهبردها به خط‌مشی‌ها و مقررات و نیز رویه‌ها و استراتژی‌های

۱۹۷	سازمان.
۱۹۷	اهداف بلندمدت یا ماموریت‌های مختص سازمان.
۱۹۷	اهداف کوتاه مدت.

۱۹۷..... استراتژیهای سازمان

۱۹۷..... سیاستها و خطمشی گذاریها

۱۹۸..... رویه ها

ضمیمه شماره (۳)

۱۹۹..... پروژه و مدیریت پروژه

www.ketab.ir

تقدیم به:

کتاب تفصیص فوق را که حاصل سالها تلاش
وافر علمی- پژوهشی و کاربردی اینجانب
می‌باشد به ستاره‌های درخشان آسمان
شفاف (زندگیم، پسر جناب آقای ابراهیم
رضایی میرقاید و دفتر سرکار فام پریا
رضایی میرقاید تقدیم میدارم.

و من ... التوفیق
علی شیر رضایی میرقاید

با تشکر ویژه از:

ستاد احیاء امر به معروف و نهی از منکر استان خوزستان
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی استان خوزستان .
سازمان بسیج اساتید استان خوزستان .
سازمان تبلیغات اسلامی استان خوزستان .
معاونت پژوهش سازمان بسیج علمی، پژوهشی و فناوری سپاه ولیعصر (عج) خوزستان
و دانشگاه امام حسین (ع) - استان خوزستان .
انتشارات معتبر و چاپ جنوب اهواز .
بانک مهر اقتصاد - شعبه خیابان نادری شهرستان اهواز .